

Název studijního předmětu: Asistentská praxe pro studenty učitelství oboru český jazyk

Typ studijního předmětu: volitelný pro prezenční navazující magisterské studium (přednostně pro studenty 1. ročníku oboru český jazyk), jednosemestrální, ZS a LS

Formy výuky studijního předmětu: seminář a praxe na škole

Rozsah studijního předmětu: 0/3

Formy kontroly předmětu: zápočet

Počet kreditů: 3 kredity

Vyučující – garant kurzu: Mgr. Štěpánka Klumparová, Ph.D.

*Předmět vznikl a byl ověřen jako jeden z výstupů projektu **Klinická škola, na jehož řešení se garantka předmětu (v rámci PEDF UK jako oborový didaktik) podílela.***

Cíl kurzu:

Cílem kurzu je systematická podpora a rozvoj kompetencí studentů učitelství v oblasti práce asistenta pedagoga v rámci literární výchovy a rozvoje čtenářské gramotnosti na 2. stupni základní školy. Nedílnou součástí cíle kurzu je rozvoj reflektivních a sebereflektivních dovedností studenta učitelství pomocí hodnotícího a sebehodnotícího nástroje „Soubor profesních kvalit studenta učitelství oboru český jazyk na 2. st. ZŠ“. Studenti se budou podílet na práci asistenta pedagoga např. při plánování a organizaci hodin literární výchovy a čtení (při výběru textů, při formulaci zadání úkolů apod.), při cíleném a promyšleném zapojování metod sloužících k rozvoji čtenářských dovedností žáků dané třídy, popř. při přípravě projektové výuky, při výrobě pomůcek pro výuku, při práci se skupinou žáků apod.

Předpokládáme, že asistentská praxe poskytne studentům prostor pro:

- Seznámení se s prostředím školy a třídy, s učitelovým způsobem výuky
- Náslechy hodin a reflektované pozorování výuky
- Zvýšení úrovně empatie ve vztahu k (nejen čtenářským) potřebám a zájmům žáků
- Plánování výuky
- Osvojení si a opakované realizování 2-3 metod sloužících k rozvoji čtenářské gramotnosti
- Reflexi a sebereflexi

Stručná anotace:

Kurz Asistentské praxe je dlouhodobější systematická práce studenta v hodinách literární výchovy a čtení na 2. stupni ZŠ v 1-2 třídách, vedených jedním fakultním učitelem. Student dostane příležitost vyzkoušet si práci asistenta učitele (spolupracovat na plánování výuky, na zapojování metod sloužících k rozvoji čtenářských dovedností do výuky literární výchovy apod.) a následně ji systematicky reflektovat pod vedením zkušeného učitele.

Na začátku kurzu student společně s fakultním učitelem, který asistentskou praxi vede, domluví, na které konkrétní 2-3 metody sloužící k rozvoji čtenářských dovedností se během asistentské praxe zaměří (dle potřeb konkrétní třídy). Může se jednat o metody, pomocí nichž se žáci budou teprve učit pracovat, nebo o metody, které již žáci bezpečně znají, ale učitel je chce v dané čtenářské dovednosti posunout (pomocí náročnějších textů či zadání úkolů). Student si v doporučené literatuře (viz seznam níže) nastuduje, jak jednotlivé metody fungují. Společně s fakultním učitelem zformuluje konkrétní cíle a důkazy o učení, ke kterým bude v průběhu asistentské praxe pod supervizí VŠ pedagoga směřovat (při jejich formulaci se lze opírat o výše zmíněný „Soubor profesních kvalit“), a navrhnou jednotlivé kroky, které je potřeba udělat, aby se žáci pomocí dané metody naučili pracovat, nebo aby se posunuli ve čtenářské dovednosti, na kterou metoda primárně míří.

Student si v průběhu kurzu vede **portfolio**, zakládá si do něj **struktury hodin (včetně cílů, pojmenovaných důkazů o učení, zadání úkolů), texty**, se kterými se v hodině pracovalo, **pracovní listy, okomentované práce žáků** apod. – tedy vše, co by mohl v budoucnu zúročit ve své praxi, co jemu samotnému poslouží při reflexi hodin. Součástí portfolio budou **reflektivní postřehy** (studenta i učitele vedoucího praxi) k jednotlivým hodinám.

Způsob organizace:

Student učitelství 1. ročníku navazujícího magisterského studia oboru český jazyk, pracuje **po dobu jednoho semestru jeden den v týdnu (týdně 3 hodiny)** v jedné až dvou třídách fakultní školy pod vedením zkušeného fakultního učitele. Obsah činnosti studenta v konkrétní třídě se odvíjí od potřeb žáků a určuje ji kmenový fakultní učitel třídy.

Na začátku praxe se studenti sejdou s VŠ pedagogem a s učiteli vedoucími praxi na **seznamovacím semináři**, v průběhu asistentské praxe budou studenti **pravidelně** (každý týden **1 hodinu**) společně s fakultním učitelem **reflektovat** odučené a **plánovat** další výuku. Do těchto reflexí se průběžně bude zapojovat i VŠ pedagog. Všichni studenti z jednotlivých škol se přibližně v půlce semestru sejdou na **reflektivním semináři** s VŠ pedagogem na půdě **pedagogické fakulty** (termín bude dohodnut na začátku semestru) a v závěru praxe na **závěrečném reflektivním semináři** k udělení zápočtu.

Kurz je ukončen **zápočtem** po předložení **portfolia, docházkového listu a reflexe naplnění cílů a důkazů o učení, účinnosti jednotlivých metod** (studenti si ke každé metodě sepiší, které dovednosti/postoje/poznatky u žáků vytváří a rozvíjí a které předem předpokládá) a naplánovaných kroků. V průběhu asistentské praxe má student možnost spolupracovat dle konkrétních potřeb s výchovným poradcem ve škole, speciálním pedagogem a školním psychologem.

Na tuto praxi navazuje v letním semestru předmět **Rozvoj reflektivních dovedností studentů oboru český jazyk při souvislé pedagogické praxi**. Počítá se s tím, že student bude v praxi pokračovat u stejného vyučujícího.

Doporučená literatura:

1. CANGELOSI, J. C. *Strategie řízení třídy*. Praha: Portál 1997.
2. FISHER, R. *Učíme děti myslet a učit se*. Praha: Portál 1997.
3. KOŠŤÁLOVÁ, H., ŠAFRÁNKOVÁ, K., HAUSENBLAS, O., ŠLAPAL, M. *Čtenářská gramotnost jako vzdělávací cíl pro každého žáka*. Praha: ČŠI, 2010. [online] [cit. 2009-18-09]. Dostupné z www: <<http://www.csicr.cz/cz/85256-ctenarska-gramotnost-jako-vzdelavaci-cil-pro-kazdeho-zaka>>.
4. KRAMPLOVÁ, I.: *Zakroužkuj- vyber - zdůvodni – hodnocení čtenářských úloh PISA 2009*. Praha: ÚIV 2011. [online] *Portál ÚIV* [cit. 2011-11-09]. Dostupné z www: <<http://www.uiv.cz/clanek/205/2109>>
5. KYRIACOU, Ch. *Klíčové dovednosti učitele*. Praha: Portál 2010.
6. MIKOVÁ, Š., STANG, J.: *Typologie osobností u dětí*. Portál: Praha 2010.
7. ŠAFRÁNKOVÁ, K. a kol.: *Metodika čtenářství*. Praha 2012. (materiál vzniklý v rámci projektu Jak efektivně vyučovat průřezová témata a zároveň rozvíjet čtenářství.) [online] [cit. 2013-18-09]. Dostupné z www: <http://www.varianty.cz/download/pdf/pdfs_210.pdf>
8. ŠLAPAL, M., KOŠŤÁLOVÁ, H. A HAUSENBLAS, O. *Metodika rozvoje čtenářství a čtenářské gramotnosti*. Nový Jičín: KVIC 2012. [online] [cit. 2013-18-09]. Dostupné z www: <http://www.kvic.cz/aktualita/2370/Metodika_rozvoje_ctenarstvi_a_ctenarske_gramotnosti>.
9. ŠLAPAL, M., KOŠŤÁLOVÁ, H. A HAUSENBLAS, O. *Sborník pozoruhodných textů*. Nový Jičín: KVIC 2012. [online] [cit. 2013-18-09]. Dostupné z www: <http://www.kvic.cz/aktualita/2372/Sbornik_pozoruhodnych_textu>.